Normalitatea excelenței – Orchestre de chambre de Lausanne

(Grigore Constantinescu – 14 septembrie 2009)

Orchestra de cameră din Lausanne a devenit și pentru noi un ansamblu artistic privilegiat al ultimelor trei ediții de festival. Christian Zacharias, managerul, dirijorul și solistul ansamblului se bucură de toate avantajele unui maestru carismatic, către care se îndreaptă melomanii. Chiar indiferent de ora concertului, plasată de organizatorii noștrii la ore de noapte. Pentru 2009, Maestrul și-a fixat atenția spre marele aniversat al anului, propunând, în trei programe succesive, la Ateneul Român, un veritabil maraton cu subiect unic, formulă ce aparține numai profesioniștilor capabili să se susțină interpretativ și repertorial, așa cum au făcut-o și anterior.

Joseph Haydn a văzut multe schimbări radicale în muzică de la finalul barocului până la simfonia „Eroica" de Beethoven în 1804, operă luminând orizontul romantic. Genurile vechi, continuate de simfonie, sonată și cvartet de coarde, patronajul bisericii transferat la curțile regale și nobiliare, afirmarea concertelor publice sunt momente decisive ale vieții sale, reflectate în propriile compoziții. De-a lungul unor astfel de schimbări, Haydn a fost cel care a explorat potențialul formelor și perfectiunea arhitecturii muzicale. Fuziunea dintre exuberanță, originalitate, eleganță clasică și putere intelectuală justifică atracția universală a muzicii lui. După cum a spus Mozart: „Haydn este singurul care deține secretul de a mă face să zâmbesc și în același timp să atingă sufletul meu".

În principiu, ascultând cele trei concerte cu muzicienii elvețieni, despre asta putem vorbi și în selecția de titluri gândită de Cristian Zacharias. O linie este cea a muzicii din genul simfoniei, de la lucrările debuturilor creatoare (**Simfoniile nr.3, nr.8 „Seara"**) la ascensiunea spre maturitate (**Simfonia nr.45 „Despărțirea"**, **Simfonia nr.67**, **Simfonia pariziană nr.83 „Găina"**), pentru a se ajunge la titlurile finalului serialului londonez și secolului XVIII (**Simfonia nr.104 „Cimpoiul"**).

Un alt traseu, mai puțin familiar publicului este cel solistic-orchestral pentru care **Simfonia concertantă în Si bemol major pentru suflători și coarde** (cu solist principal, excelentul violonist François Sochard) și **Concertul pentru trompetă** reprezintă descoperiri, în comparație cu celebritatea **Concertului pentru pian în Re major** (solist Christian Zacharias). Menționând această ultimă lucrare, ajungem la ce reprezintă, și în „triada Lausanne", artistul care și-a asumat prestigiul internațional al orchestrei pe care o conduce. Christian Zacharias a rămas foarte atașat vocației sale interpretative, cu o manieră de abordare a claviaturii ce suscită admirația prin stil, claritate si comunicare, fie că vorbim de muzica de cameră (**Trio pentru pian, vioară, violoncel în Fa # minor**), de muzica instrumentală solo (**Sonatele pentru pian în si minor, în re major, în do major**) sau de partituri concertante. Constatăm de asemenea o rezonanță subtilă între dirijor și muzicienii săi, nu bazată pe relația șef de orchestră – ansamblu, ci pornind de la înțelegerea reciprocă. Cele trei programe sunt, și din acest punct de vedere, un model de a face muzică pe care l-am numi „normalitatea excelenței" sau, cum spunea Cioran, „...echivalentul sonor al azurului."